

JANEZ W. DAVIS MEČE DELAVCEM PESEK V OČI.

Napadel je v Garyju korporacijsko lakomnost ter obljubil Morganovim delavcem, da se bo potegoval za njih pravice.

PRE DELAVCI ZA DELAVCE PRED DENARNO GOSPODO DO ZA MORGANA.

Chicago, Ill. — Janez W. Davis je v petek zvečer zanesel svoj dobro premišljen boj proti 'lakomnim industrijam' v glavni sešli svojega neklanjskega delodajalca J. Pierpont Morgana v Gary, Ind.

Tam je tudi ena največjih in najmočnejših trdnjav kuklukskovske organizacije. Zato je Davis videl, da je najbolje zanj, če pravnik ne omeni v svojem govoru pravkar imenovane organizacije. In tega se je mož tudi držal ter dobro izhajal.

Ljudje v Garyju so mu priredili ovacijo za ovacijo. Nova dvorana, ki ima prostora več kakor za 2.500 ljudi, je bila natlačena polna, a na tisoče ljudi ni moglo vanjo.

Prvi je govoril dr. Carleton B. McSulloch, ki je demokratični kandidat za gubernerja. Zdravnik je govoril skoro izključno le o delu ter dejal, da bo jesenska zmagala demokratiška stranka pomenila boljše življenje, boljše delavske razmere in večjo varnost za vse, ki delajo po tovarnah in rudnikih v Indiani.

Ko je Greathouse predstavil Janeza Davisa, je rekel, da bo demokratiška stranka dne 4. novembra zmagala v Indiani s 100.000 glasovi večine.

Ker je Janez imel skoro same delavce pred sabo, se je seve potegoval za delavstvo; to je moral storiti, sicer bi se mu utegnilo pripetiti kaj neprijetnega. Postavil se je Morganov odvetnik na stran tistih, ki jim je Morgan najhujši nasprotnik. Grmel je proti pohlepni posebnim privilegijem silam, zavzemal se za "osebno svobodo" in svobodno besedo.

Ker je veliko večino njegovega poslušalstva tvorilo delavstvo, rojeno v inozemstvu, je pihal tudi tam na dušo.

Da se ni izognil napada na republikance, je samoočebno umevno. Kotel ponvi saje očita, Dawes pravi, da ni Davis zanižal, ta pa, da ni Davis.

Potem se je obregnil tudi ob socialistično stranko. Kakor se je izjavil, bi bila osebna svoboda preznana iz človeške družbe, če bi ljudje prišli pod vladni despotizem, ki ga imajo v mislih naši socialisti.

Povzdigoval je Abrahama Lincolna ter nekaj govoril o vladi. Stvar ni bila posebno srečno izpeljana, čeprav je Janez na glasovni kot izvrsten advokat. Primerjati Lincolnovo človekoljubnost in pravičnost s kakim današnjim vladnim sistemom v Ameriki, je zelo nepravilno in naravnost neupametno. Rekel je, da ni bilo pravičnosti pod režimom republikanske stranke. To je res. Ali bilo je pa tudi ni pod vlado demokratiške stranke, in je tudi sedaj ne bo, če pride demokratiška stranka na vladno krmilo.

Le če bo izvoljen neustrašeni senator iz Wisconsin, je upati, da bomo imeli boljše in pravičnejšo vlado.

Odnosji med Ameriko in Rumunijo.

Bukarešt, 20. sept. — Rumunska vlada je izvedela, da se ameriški poslanik Jay, ki je odpotoval v Washington, ne vrne več v Bukarešt. Rumunija bo toliko časa brez ameriškega poslanika, dokler se ne reši vprašanje dolgov in zakonov, ki se tičejo tujega kapitala.

VREME.

Chicago in okolice: V torek jasno in hladno. Zapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 90, najnižja 50.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Demokratiški kandidat Davis meče navsamoč delavcem pesek v oči.

"General" Dawes bo še zblaznel, predno pridejo volitve.

Coolidgeovo vpitje o blagostanju je navaden bluf.

La Follette je pojasnil svoje stališče napram ženskam.

Inozemstvo.

Epidemija umorov v Bolgariji se nadaljuje. Civilna vojna je v polnem zamahu.

Liga narodov skliče razorožitveno konferenco v juniju 1925.

Pekingske čete na begu pred Mandžurci na Kitajskem.

Herriot je začel boj s katoliško cerkvijo.

La Follettovo stališče napram ženskam.

Chicago, Ill. — Senator La Follette je predvsem iskren človekoljub, ki veruje v neskončno vrednost človeškega bitja in neskončno izboljševanje človeškega rodu. On meni, da je najpomembnejši posel človeškega bitja kakor vsakega drugega življenja rasti. To dejstvo pa je bilo prikrito večini politikarjev. Ali La Follette ga pa le pozna.

In zato ravno zasluži La Follette podpora od strani žensk v Združenih državah. Ne le zato, ker se je vselej zavzemal za ženski svet in se boril za žensko volilno pravico dvajset let poprej, preden je bila sprejeta.

Ne samo zato, ker je bil on eden izmed prvih gubernorjev, ki so nastavili žensko v državnih odsekih.

Ne zato, ker se je neprestano boril za žensko pravdo v industriji. Pač pa tudi zato, ker zna ceniti vrednost človeškega življenja nad vsemi drugimi rečmi, ker razume njegove strasti in smotre v njegovem prizadevanju. Ženske so vselej najbolj poznale življenjsko vrednost. Ali bile so brez besede. Niti v najstrašnejših trenotkih — v hipih nesreče svojih mož pri delu, v konskripciji svojih sinov niso mogle reči svoji vladi: "Vi govorite o lastnini. Kaj pa o naši vrednosti? Kaj o človeškem življenju? Kaj o naših stremiljenjih za naše otroke?"

La Follette se je boril za žensko volilno pravico, ki je bila izgubljena v Wisconsinu l. 1912; nekaj let poprej je kot gubernor svojo ženo dal svoje eksekutivno stanovanje delegatkinjam na razplogo, ko so te imele svojo državno konvencijo. Vsa javnost se mu je smejala tedaj zastranega. Če pojde La Follettova žena v Belo hišo, bo to ena prvih žen tukaj, ki so razumele ekonomsko vprašanje. Tudi je članica wisconsinške pravniške zbornice in izvrstna govornica.

Ženske so že po naravi progresivne. In čeprav mislijo, da so v teoriji konservativne, se bodo vseeno hitro poprijele progresivnih principov, če pride k njim z začetkom, ki vsebuje nekatera progresivna načela. Preizkusite jih glede na postavbe otroškega dela, splošne delavske razmere, poljedelsko odpomoč, kontrolo naravnih virov, razkrivanje tih ali one vladne sleparije! Predložite jim predvsem protivojasko in protivojno postavodaje, splošno glasovanje o vojni napovedi, protikonkubijske naredbe, pa se bodo nemudoma pridružile progresivnim vrstam. Nevarnost je le to, da ne razumejo vselej, kako silno so vse te stvari odvisne od manj vidnih činiteljev in legislacij.

Angleški parlament se snide 30. septembra.

Dundon, 20. sept. — Angleški parlament se snide v izrednem zasedanju 30. t. m. v svrhu, da naredi majhno izpremembo v pogodbi s Irako glede razmejitev komisije, ki ima rešiti spor med Svobodno državo in Ulsterjem.

Redno zasedanje parlamenta pride 28. oktobra. Takrat pride na dnevni red pogodba s Rusijo.

DAWESU SE MO- RA SMEJATI PAČ CELA DEŽELA.

Republikanski podpredsedniški kandidat se je pospel h 'klasični' trditvi, če, da bodo šle Združene države k vrugu, če bo izvoljen La Follette.

IZ STRASTNIH REPUBLIKANSKIH NAPADOV KAJA STRAH PRED PROGRESIVCI.

Sioux Falls, S. D. — Dawes je govoril, močno in celo jako nespametno obnem. Naprej je poslal poslušalstvo, naj razmislija o poljedelskem problemu s trome glavo in zdravo pametjo, ne da bi bil primešan kak političen atrop. Nato se je po svoji stari navadi zagnal v senatorja La Follette, ko je imel tukaj svoj shod.

Ko so mu republikanski voditelji dejali, da je La Follettova neodvisna kandidatura glavni zadržek za republikansko zmago v Južni Dakoti, je republikanski podpredsedniški kandidat odločil svoj pripravljeni govor o poljedelstvu ter se lotil obirati senatorja iz Wisconsin.

La Follettovo gibanje bi s enim samim mahom izničilo vladno balancirano oblast ter jo prenese na kongres, je pristavil republikanski kandidat. K vrugu bi šle Združene države in nedotakljive pravice vsakega državljanca. Kako je najvišje sodišče zavrglo postavbo za otroško delo, tega pa ni hotel povedati Dawes.

Južnodakotski gubernar in republikanski kandidat za zvezni senat W. H. McMaster je bil na govorniškem odru. V kratkem govoru je povedal, da miali podpirati Coolidge-Dawesovo volilno listo.

Gubernar McMaster je dejal, da je obrnil pozornost predsednika Coolidge meseca februarja na gazolinsko situacijo. Coolidge je nemudoma uvedel preiskavo, ki je povzročila, da je gazolinskim baronom kar mrzel pot tekkel po hrbtu. (Menda ni bilo tako hudo ne.)

Vse Dawesove politične prireditve v zadnjem času merijo na La Follette in skoro povsod je slišati isto dokazovanje, iste besede. Zavijanje in napuščenje tolačenja La Follettovega stališča napram najvišjemu sodišču v Združenih državah.

Vse druge zadeve so skoro nedotakljive. Le La Follette in La Follette je Dawesu in dostikrat tudi Davisu na jeziku.

Strah, nič drugega kakor strah pred to silno osebnostjo zija iz vsakega stavka, ki ga izreče republikanski podpredsedniški ali pa demokratiški predsedniški kandidat na svojih shodih radovednemu občinstvu, ki ni nikoli v celoti za Dawesa ali Davisa.

Konvencija Narodne Hrvatske Zajednice.

(Poročla Mihail Pleše.)

Detroit, Mich., 18. sept. — Danes predpoldne so razni odbori končali svoja poročila; popoldne je konvencija prešla na čitanje in razpravo o novih pravilih. Že danes so bile izvršene znatne izpremembe v pravilih. Ena nova točka je, da se bodo konvencije N. H. S. v bodoče vršile vsaka štiri leta. Sprejetih je bilo še več drugih dobrih točk, ki jih zahtevajo nove razmere in potrebe.

Veliki knez Ciril se proglašal za carja.

London, 20. sept. — Veliki knez Ciril, bratranec bivšega ruskega carja Nikolaja, je podpisal proklamacijo, v kateri se proglašal za "carja vseh Rusov". Tako se glasi vest iz Berlina, katero je prejela "Daily Mail". Vest pravi dalje, da bo proklamacija objavljena v nedeljo v ruskem listu, ki izhaja v Beogradu. V proklamaciji izjavlja Ciril, da je pripravljen voditi boj za "osvoboditev Rusije izpod boljševiškega jarma" in dati ruskomu ljudstvu versko svobodo.

Coolidgeovo vpitje o blagostanju navaden bluf.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Urednik Norman Hapgood, ki je razkril sleparstva v zadevi premogetih rezerv v Alaski, je rekel v dočela natlačen dvorani tukajnjega prostozidarskega templja, da bi spadal La Follette k skupini Ramsayja MacDonalda v angleški delavski stranki, če bi bil na Angleškem. Volilce je opozoril na to, da posvečata stari stranki vse svoje moči za napadanje La Follettea pa prihajanje nove progresivne stranke. Ta utegne zmagati letos z ogromno večino, ali pa bo morala kakor republikanska stranka v svojih prvih letih počakati še štiri leta, preden dobi kontrolo v zvezni vladi. Republikanski bosi se sedaj vsi iz sebe. Izkušali pa bodo ustvariti paniko v mislih ameriškega ljudstva, da se tako izognejo razmišljanju o zadevah, ki zahtevajo premišljeno obsodbo.

Črnece Thos. H. R. Clark, govoreč za napredno svezno črnakega ljudstva in posredno za 15 milijonov črnake krvi, je povedal, kako je drhal v tej deželi 30.000 ljudi njegovega plemena od leta 1865. sem, in kako so pozabili 14. in 15. amendent k zvezni ustavi, amendementa, v katerih so politične pravice zagotovljene črnem v Združenih državah. La Follette pa je vselej glasoval in deloval za ohranitev teh temeljnih pravic.

Nashtevaje statistiko o revščini med kmeti in mešdnimi delavci v Združenih državah je senator Ladd iz Severne Dakote vprašal, ali je zdrava pamet, ali navadna poštenost ali pa navaden bluf, če zatrjuje Coolidge z vso svedačnostjo, da se v tej deželi cedi med in mleko.

Cian iz postavodajnega odseka Ameriške delavske federacije Edward McGrady je povedal o tem, kako sta republikanski in demokratiški odsek za platformo sprejela glasnik Ameriške delavske federacije. Frank Mondell, o katerem je dejal Roosevelt, da bi mu ne zaupal niti ene same mačke o belem dnevu, je vodil republikansko konvencijo s parlamentarnim nasvetom Phila Campbella iz Kansasa, o katerem je izvedela javnost, da je naskrivaj pravni zastopnik oljne družbe Standard Oil Co. In ko je šla Gompersova delegacija v New York, da vidi, kaj bi ji dali demokratiški izdelovalci konvencije platforme, so tamkaj že zopet naleteli na Phila Campbella v sobi z odsekom za platformo, ki ji je bilo za galo tole: Delavstvo ne sme dobiti ničesar niti ne na republikanski, niti ne na demokratiški konvenciji.

Edward Keating, duševni oče prve predloge glede otroškega dela, predloge, ki jo je najvišje sodišče s 5 proti štirim glasovom razveljavilo, je izjavil, da izniči vse večina tega sodišča smotre zvezne ustave, ne pa progresivci v tej kampanji.

Ta shod je bil največji, kar jih je bilo dolgo vrsto let v tem zveznem distriktu.

AMERIŠKI POSLANIK SE JE VRNIL IZ ROMUNIJE.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Ameriški poslanik za Rumunsko Peter Jay se je pravkar vrnil v to deželo. Domov ga je poklical državni tajnik Hughes, da mu podrobno sporoči o romunskih zasežni postavi, uzakonjeni meseca julija. Po njej morajo vse oljne kompanije prodati večji del svoje lastnine na Rumunskem Rumuncem. Njegovo poročilo se bo nanašalo na besedilo zasežne postave in na tajni sporazum, ki bi se ga bilo dalo doseči med oljno družbo Standard in drugimi podjetji na eni strani pa med milijonarskimi bratoma Bratiano, ki imajo kontrolo nad bukareško vlado.

Odkar je bila zasežna postavba kljub ugovoru ameriškega, angleškega, francoskega, belgijskega in drugih diplomatov, govorečih v imenu svojih oljaren, sprejeta, je ustanovljena mirna ali izdatna finančna blokada romunske kraljevine.

Na stotine mrtvih v civilni bolgarski vojni.

Umori na Bolgarskem se nadaljujejo.

Prvi vodja za Aleksandrovom je tudi padel. Dve macedonski frakciji ubijata druga drugo.

Berlin, 21. sept. — Bolgarija je v plamenu civilne vojne. Krvave bitke so v toku med Gankovimi četami in revolucionarji in na stotine je mrtvih v Sofiji in okolici. Cela dežela je v vojnem stanju. Samo v eni bitki je padlo 150 vojakov.

Sofija, Bolgarska, 20. sept. — Eksekucija članov dveh nasprotujočih si frakcij macedonske nacionalistične organizacije se nadaljuje v reprisijah, ki izvirajo iz umora Todora Aleksandrova.

Včeraj se je vrnila v Sofijo velika jalna parada v spomin Aleksandrovu, ko je prišla vest, da je bil ubit vodilni Aleksandrov kolega v Filipolu. Vest je povzročila takšno paniko, da so bile takoj vse prodajalnice zaprte in trgovski promet v mestu je prenehal.

Herriot v boju s cerkvijo v Alzaciji.

Vlada je odredila, da mora bivša nemška provinca zamenjati farne šole s javnimi. Vatikan izgubi francoskega represntanta.

Paris, 20. sept. — Herriot je napovedal boji katoliški cerkvi v Alzaciji in Loreni. Francoska vlada je včeraj sklenila, da se ne bo ozirala na proteste alzatinskih katoličanov, niti na proteste iz Vatikana glede odprave farnih šol v bivšima nemškima provincah.

Kriza je prišla, ko je vlada odredila, da se mora sistem javnih šol, ki obstoji v Franciji, raztegniti tudi na Alzacijo in Loreno. Svobodno državno šolstvo brez cerkvenega vpliva je bila točka v Herriotovem volilnem programu, ki mu je prinesel zmago v zadnjem maju. Katoliške organizacije v Alzaciji in Loreni so takoj sklicale protestno zborovanje v Colmarju, kjer so sklenile, da ne marajo francoskih protiklerikalnih zakonov.

Herriot namerava v kratkem odpoklicati francoskega poslanika v Vatikanu in ga nadomestiti s svetovalecem francoskega poslanstva v Rimu. Nato pride popolna odprava poslanstva v Vatikanu s parlamentarno akcijo. Papežev muncij je — kakor poročajo listi — ponudil Herriotu kompromis v zadevi spora v Alzaciji, če pusti poslanika v Vatikanu, toda Herriot je odklonil ponudbo.

POGREB GE. URŠULE OSBOLT, ROJENE POGORELEC.

Chisholm, Minn. — Pogreb ge. Uršule Osbolt, roj. Pogorelec l. 1858., se je vršil dne 13. septembra dopoldne. Pokojnica, ki je bila iz Wakefielda, Mich., so pokopali na krajevem pokopališču Calvary. G. Osbolt je prišla semkaj na obisk k svojememu sinu Jakobu Osboltu, ki je pomočni blagajnik pri denarnem zavodu First National Bank, ter po treh tednih boleznih umrla v bolnišnici Rood. Poleg svojega sina zapuščila svojega moža Jakoba Osbolt v Wakefieldu, Mich., in štiri hčere: go. Marijo Komovec v Wakefieldu, go. Francis Lopp v Gilbertu, Minn., go. Gertrudo Kunover v Presidiju, Tex., in go. Jennie Rasmusear, ki biva v Evropi. Za njo žaluje tudi njen brat Matija Pogorelec. Pogreb je bil kljub slabemu in mrzlemu vremenu zelo obiskan. Pokojnica je bila v Wakefieldu zadnjih trindvajset let.

TORNADO UBIL 12 OSEB.

Milwaukee, Wis. — Tornado, ki je včeraj divjal v sarnih krajih Wisconsin, je ubil 12 oseb. Materialna škoda je ogromna.

PEKINGSKE ČETE NA BEGU PRED MANDŽURCI.

Cangtsolin je vzel Fulin in ujel 500 mož med ofenzivnim prodiranjem proti Pekingju.

NAPADI NA ŠANGAJ SO SE PODVOJILI.

Mukden, Mandžurija, 20. sept. — Iz glavnega stana mandžurske armade poročajo urano, da je general Cangtsolin premagal pekingske (čihlske) čete pri Mandlingu, ujel 500 mož in vplnil veliko množino streliva ter drugega materiala. Mandžurska armada je prekorčila reko Liao in okupirala ves levi breg v provinci Čihli. Poročilo se dalje glasi, da vojaki čihlske armade trumoma ubijajo na mandžursko stran. Sovražnik je med begom uničil vse mostove za seboj.

Šangaj, 20. sept. — Napadli kiangsukih čet na Šangaj so se podvojili. Silovito topniško obstreljevanje se je pričelo danes zjutraj.

London, 20. sept. — Agentura Central News je prejela brzojavno vest iz Tientsina, da je Cangtsolinova mandžurska armada v ofenzivi na celi črti. Podrobno poročila iz Mukdena opisuje napad na Šanhajkvan, ki je že dva dni tarča topovskih granat in bomb iz zraka. Granata je ubila nekega kitajskega bankirja.

Položaj pred Šangajem je zavil v meglo. General Lu, vodja čekiangskih čet, ki je moral bežati iz Hančova radi izdajstva svoje tretje armade, je pribežal v Šangaj, kjer je prevzel vodstvo obrambe. Srditi boji za zunanje šangajске postojanke se nadaljujejo. Vse kaže, da se bodo morali Čekiangci podati. Mestee Lihuo je kup pepela in ruševin vsled topniškega ognja. Kitajski trgovci in bankirji v Šangaju so danes apelirali na obe stranki, naj sklene premirje. Neutrlni opazovalci pričakujejo revolto v čekiangski armadi. Nezadovoljnost čekiangskih vrstah je očitna.

Razorožitvena konferenca v juniju 1925.

Petnajst držav mora odobriti razorožitveni pakt, predno se skliče konferenca. Amerika bo tudi povabljena na konferenco.

Zeneva, Švica, 20. sept. — Po treh tednih dela, natezanja in pričkanja so se delegatje lige narodov vendarle toliko sporazumeli, da so dali našteto za mednarodno razoroženje in svetovno sodišče definitivno obliko. Jedro načrta je, da se vojna proglašajo za mednarodni zločin in kdor v bodoče zakrivi ta zločin, uvede vsa liga proti njemu kazensko postopanje. Vse mednarodni spori se imajo rešiti na mednarodnem sodišču, ki bo obvezno.

Voditelji načrta so tako optimistični, da večina držav sprejme načrt, da so že priporočili svetu lige narodov, naj skliče mednarodno razorožitveno konferenco za 15. junija 1925. Vršila se bo v Zenevi. Protokol glede razoroženja, razsodišča in varstva določa, da ga mora najmanj petnajst držav ratificirati, predno se skliče razorožitvena konferenca.

Združene države in vsi drugi narodi, ki še niso v ligi, bodo povabljeni na razorožitveno konferenco.

Arthur Henderson, angleški laboritski minister za notranje stvari, je dejal sinoči: "Telavne ovinke smo morali delati, ali reči moram to, da prijateljsko čustvo med Veliko Britanijo in Francijo ni bilo še nikdar tako močno kot je nocoj."

Dne 14. septembra je bila Girardu, O. prva konferenca klubov JSZ, in društve Izobraževalne akcije v državi Ohio. Navzočih je bilo štirinajst zastopnikov in zastopnic iz treh mest: Girard, Berton in Glencoe. Predsedoval je sodrug John Petrich, zapisnik je pa vodil sodrug Anton Garder.

Konferenca je bila važna. Razprave se se sukale okoli politične linije naše socialistične stranke. Reči se mora, da imajo barberski sodrugi resno voljo za delo za socializem. Poslali so štiri delegate. Med vsemi navzočimi je bilo dalo navdušenje za našo stvar.

Tajnik je poročal, da so slika
cala konference po zgledu v za
padni Penni. Podal je podrobne
slike življenja in dela klubov.
Ohju ter predlital pismo iz g
urda JSZ, ki se je vzel na ma
nje. — Zastopniki klubov so oh
firno poročali o delovanju istih in
razpravljali o agitaciji ter volilni
kampanji, ki ima stopiti prihod
nji mesec v polni zamah.

Soglasno mnenje je bilo, da je naša stranka na pravi poti glede taktike in koraka, ki ga je vzel povodom letošnjih volitev, ko je atopila v progresivno koalicijo, na čelu katere je predsedniški kandidat LaFollette. Delati je treba z vsemi silami, da se vse delavske ljudstvo v naših naselbinah pre-

dobi v tej kampanji za La Foletta, ki je med vsemi kandidati na boljši zagovornik ljudskih pravi. Tajnikom konference je bil pnovno izvoljen sodrug J. Kotar Warren, O., v nadzorni odbor pa bili izvojeni J. Petkovič, Jankovič in Fr. Gorenc.

Prihodnja konferenca se vrši
Clevelandu, in sicer zadnje
delje v oktobru.

Popoldne ob treh se je vršil shod. Enč uro smo čakali, da pride eno društvo končalo sejo, nakar so se člani vdeležili shoda. Na shodu je govoril sodrug Ante Zornik iz Herminijeja, Pa. Govoril je o

je čez eno uro. Reči se mora, da je sodrug Zornik dober govornik, ki razume delavski položaj in potrebe časa. Priporočal je delavcem, naj se bolj zanimajo za politiko in oprimejo političnega delavca, razložil je, kako pridejo vojne, kako kapitalizem izkorišča delavce. Naši delavci bi morali v spletnem čitatelju socialistični tisk, da spoznali do dna sedanjí gospodarski sistem in znali, kako se je str

ba ravnati, če hočemo cim pr
priti do boljšega sistema, social
ističnega; delavci bi se morali
vdeleževati socialističnih prired
stopiti v socialistično stranko
postati aktivni bojevniki za svo
lastne koristi.

Škoda le, ker je bila tako majhna vdeležba na shodu. Dva kluba sta v bližini, pa pride komaj čez trideset ljudi na shod. Nekateri ljudje, ki pravijo, da socialisti, se motijo. Socialisti, zanemarjajo svoje dolžnosti, socialisti le ne imajo

Po končanem govoru je soder Kotar vprašal navzoče, če ima kako vprašanje na govornika, pa so odgovorili, da so govorniki dobre razumeli in nimajo k vpraševati. Nabrata se je vse

\$20.50 za pokritje stroškov. H
la za te prostovoljne prispev
Sodrug, le vzdržema napre
Zmaga mora biti enkrat naša.
Poročevalec.

NATURALIZIRANI INOZEMCI

Naturalizacijski urad je revizor kar izdal statistiko o naturalizacijah tekom prvih sedmih mesecev tekočega leta, t. j. od 1. januarja do 30. septembra 1992. Izdane so statistične podatke o 1.200 tujcih, ki so se v Slovenijo naturalizirali v prvih sedmih mesecih leta 1992. Vse skupaj so se v Slovenijo naturalizirali 1.200 tujci, kar pomeni približno 1,5-krat več kot v istem obdobju leta 1991. Največ tujci so se naturalizirali iz Italije (250), nato iz Srbije (150), Madžarske (120), Poljske (100) in Hrvaške (80). Najmanj tujci so se naturalizirali iz Avstrije (20) in Nemčije (10).

arja do 31. julija 1924. V tem
dobju je bilo 107,782 inozemce
podeljeno ameriško državljanstvo.
Glede izvirne domovine novih
ameriških državljanov stoji na
lu Italiji s 20,048 naturalizira
— — — — — stoji Poljako. A

gleško z vsemi pripadki je zast
pano na tretjem mestu, po
pride na vrsto Rusija, Nemci
Čehoslovakija, Grška in na to J
goslavlja, ki stoji torej v tem p
gladu na devetem mestu.

Prejanzkih pripadnikov
vine Srbov, Hrvatov in Sloveno
ki so tekom prvih sedmih mes
cev tekočega leta postali amer
ki državljani, je bilo po teh ura
nih podatkih 2833. Črnsogora

Naseljjevanje židov v Palestini
Jerusalem, 20. sept. — Naseljjevanje židov v Palestini je doslej

rekord v avgustu, ko je pri-
sem 2000 šidovskih imigrantov.

Delavske novice.

(Federated Press.)

McDonaldova afera v rudarski uniji.
Ill. — Notranji ministri v illinojski rudarski organizaciji pride zopet v ospredje. Dne 12. oktobra v Springfieldu John L. Le... predstojnik U. M. W. A., z... da reši spor, ki je na... gledi Duncana McDona... je opozicije proti sedanj... v 12. distriktu.

Je prišel, ko je Farring... McDona... je orga... je, da je kršil pravila... plačil izrednega asessmenta... prihodnji prihodnji prihodnji... v manih izgrelih tekoni... 1922. Ko je krajevna... 448, katere član je... dobila obvestilo o iz... se je uprla temu odlo... distriktu upravi... vidi vzroka, kakaj bi bil... izključen, ker je redno... vse asessmente. Nato je... uprava zagrozila... da ji vzame čarter, ... McDona... Unija... na glavno eksekuc... Indianapolis in predse... Lewis je naznanil, da 12... otvori preiskavo zadeve.

Delavska zborovanja.

Ill. — Illinojska delav... federacija je zaključila svoja... Prihodnji prihodnji prihodnji... v Champaignu... 1925. Konvencija je indorai... Follotte-Wheelerjev tikt... podpredsednika... kandidaturu republikane... Smalla za governorja v... Resolucija, ki sprejema Ku... Klan, je bila sprejeta z... večino. Konvencija se je... proti industrijskemu uni... in priznanju sovjetske... Vprašanje brezposelnosti... poverjeno izvrševalnemu...

EDIT FONTANA NA SVOBODI.

Chicago, Ill. — Vodja zloglas... Fontane banditke zalege na... strani Fontana, je baje... izpovedal, kako se je... tatvina na poštenu vlak... Rondoutu, Ill., meseca juni... Rep je znaal dva milijona... v gotovini in vrednosti...

En drznega ropa bo vrnjen, ... menijo mnogi ljudje, ki so... veliki tajnosti poštinih nad... precej dobro seznanjeni... zadevo.

Pravnik sodnik Adam C. Cliffe... izjavil, da je Fontana izpuščen... je v Eymoru, Ill. na... strogi cenzuri je jav... izvele, da je bil Fontana... ga izpustili na svo... Chicago, kjer... v uradu zveznega... pravdnika.

Fontana je neki podal zelo do... izjavo. Zvezni mo... se izrazili, da je Fontana... pod nadzorstvom poštinih... ki jim bo najbrž... za posrednika v iskanju mi... ropu.

Fontana je spremljala... pravnika ženska... je tajnost. Pon... je pod bandom v znesku po...

Kongresne volitve.

V prvem torku po prvem pondeljku meseca novembra, t. j. dne 4. novembra, se ne bodo vršile le volitve za predsednika in podpredsednika Združenih držav, marveč bodo volile istočasno izbrali novi kongres ali pravzaprav večji del kongresa.

Kongres Združenih držav, ki je federalna zakonodajna oblast, obstoja iz dveh skupin ali zbornic: poslanske zbornice (House of Representatives) in senata. Člani poslanske zbornice so izvoljeni na dve leti, senatorji pa na šest let; vsaki dve leti se izvoli nova tretjina senatorjev. Zato bodo volile letos oddali svoj glas za vse poslance in za tretjino senatorjev.

Čudna pojava ameriških volitev je ta, da se izvoli nova zbornica, ko je stara še vedno v veljavi. V Evropi treba poprej razpustiti star parlament, predno se smejo razpisati nove volitve. V Ameriki pa ostane stari kongres v veljavi do 4. marca prihodnjega leta, do čim se volitve za novi kongres vršijo štiri mesece poprej. Stari član kongresa, ki propade na novembarskih volitvah, ostane še član kongresa do prihodnjega 4. marca. Takega poraženega parlamentarca kratko Amerikanci s slikovitim nadomkom "Lame duck" (broma raka).

House of Representatives obstoja iz 435 članov in senat iz 96. Prvo zbornico imenujejo tudi "spodnja hiša" (Lower House) in drugo "zgornjo hišo" (Upper House). V poslanski zbornici je narod vsake države zastopan po razmerju prebivalstva; zato ima država New York neizmerno več zastopnikov v poslanski zbornici kot kakšna mala država, n. pr. Maryland. V senatu pa ima vsaka država enako moč brez oziroma na svojo površino ali prebivalstvo, kajti vsaka država ima po dva senatorja. Da je temu tako, se da razlagati iz zgodovine Združenih držav; brez tega kompromisa ne bi bilo mogoče ustvariti zvezne konstitucije od 1787, kajti male države so zahtevale enakopravnost.

Število članov poslanske zbornice se potem kongresa določa vsakih deset let, potem ko se dozna izid ljudskega štetja. Približno prihaja po en poslanec na vsakih 220.000 prebivalcev, ali vsaka država je vpravičena do vsaj enega poslanca, tudi če nima toliko prebivalcev.

Člani poslanske zbornice se volijo vsako drugo leto, in sicer v sodih letih, 1924, 1926, 1928 itd. Vsaka štiri leta se torej kongresne volitve vršijo istočasno s predsedniškimi volitvami, kot na preletos. Volitve, kakor rečeno, se obdržujejo v vsaki državi v torek po prvem pondeljku meseca novembra, t. j. na Election Day. Edina izjema je država Maine, kjer se kongresne volitve vršijo drugega pondeljka meseca septembra. Ako se vloži ugovor proti izvolitvi, zbornica sama določi, kdo je bil pravilno izvoljen, potem ko je eden izmed treh aboriničnih volitvenih odevkov preiskal vso zadevo.

Poslanec (representative) mora biti državljani Združenih držav vsaj tekom zadnjih sedmih let; star mora biti vsaj 25 let in njegovo redno bivališče mora biti v državi, ki jo zastopa. On ne sme biti istočasno uradni federalne vlade. Njegova plača znaša \$7.500 na leto in plačujejo se mu potni stroški od doma do Washingtona in nazaj v razmerju 20 centov za vsako miljo. Dobiva tudi neko vsoto za plačo svojega tajnika, pisarniške stroške in druge manjše stroške. Pred volitvami vsaka stranka si izbira svoje kandidata; imenovanje (nomination) kandidatov se vrši potom primarnih volitev, pri katerih volilec izbirajo med raznimi kandidati, ali pa, kjer ni primarnih volitev, s tem, da strankina konvencija določi enega volilnega okraja postavi kandidata.

Število senatorjev se ne ravna po prebivalstvu; kajti najmanjša država ima enako zastopstvo v senatu kot največja. Država New York z 11 milijoni prebivalstva ima po enega senatorja za vsakih 5.500.000 prebivalcev. Država Nevada, ki ima le 77.407 prebivalcev, ima po enega senatorja za vsakih 38.704 prebivalcev. Začetkom niso bili senatorji izvoljeni potom direktnega glasovanja, marveč izbral jih je parlament (legislature) vsake posamezne države. L. 1913 pa je bila sprejeta sprememba (amendment) h konstituciji, ki je uvedla direktne volitve za senatorje.

Senator mora biti vsaj 30 let star, mora biti državljani Združenih držav vsaj tekom zadnjih 9

let in stanovati v državi, ki naj jo zastopa. Senator je izvoljen za dobo šest let. Vsako drugo leto se izvoli tretjina senata. Letos bodo torej volitve le za 32 novih senatorjev.

Kongres se shaja vsako leto v prvem pondeljku meseca decembra. To pa ne pomenja, da se kongres, izvoljen v novembru 1924, snide v decembru 1924. Novi kongres, ki bo letos izvoljen, stopi v veljavo šele 4. marca 1925 in se snide za svoje prvo "dolge" zasedanje še le v prvem pondeljku meseca decembra 1. 1925. Predsednik pa ima pravico sklicati novi kongres k izrednemu zasedanju še poprej. Prvo redno zasedanje kongresa traja tako dolgo, dokler se reši ves dnevni red. Navadno se zaključijo v prihodnji spomladi ali v ranem poletju. Imeli pa smo že slučaje, da je zasedanje kongresa trajalo od decembra do prihodnjega oktobra. Drugo redno zasedanje prihodnjega kongresa začne v prvem pondeljku meseca decembra 1. 1926 in bo trajalo do prihodnjega 4. marca. Tedaj nastopi kongres, ki bo izvoljen 1. 1926.

Vsaka zbornica kongresa ima svojega predsednika in svoj pravilnik. Podpredsednik Združenih držav je istočasno predsednik senata; on sme glasovati le v slučaju enakosti glasov. V slučaju njegove odsotnosti pa si senat sam izbere enega izmed svoje sredine za predsedatelja. Predsednik poslanske zbornice (House) se imenuje "Speaker". Njega izbere večinska stranka v tajni klubovi seji (caucus) in zbornica potrdi izvolitev.

Obe sedanji večji stranki sta od 1. 1855 naprej znani kot demokrati in republikanci. Poprej so bile politične stranke drugačne. Od tedaj je bilo 35 kongresnih volitev. 26-krat so republikanci imeli večino v senatu in 23-krat v poslanski zbornici. Demokrati so imeli večino v senatu 8-krat in v poslanski zbornici 12-krat. Po nekoli volitvi je bilo število republikancev in demokratov v senatu enako. Šestkrat se je zgodilo, da je bil senat "republikanski" in poslanska zbornica istočasno "demokratska"; trikrat je bilo to razmerje narobe. — F. L. I. S.

Razno.

Čudna pota strela. — Med hudimi nevihtami v noči med 27. in 28. avgustom je udarila strela v Schoeneringu na Gornjem Avstrijskem v lipo zraven gostilne Wurm. Od tam je skočila na hišo, prebila streho, prišla v prvo nadstropje, zažgala ondaj v sobi oblanje, prodrla strop in ga zažgala, nakar je izstopila v kotu pritične kuhinje. Nato je šla preko stropa na električno napeljavico v predstobi in izšla skozi števec na prostor. Električno napeljavo je popolnoma raztrgala in števce uničila. V prvem nadstropju je vrgla služkinjo, ki je spala v svoji sobi, s postelje in ji osmčila lase. Wurm, ki je sedel v kuhinji, je vrgla pod mizo. Naravnost šudež je, da sta ostala oba popolnoma nepoškodovana. Slučajno v gostilni se nahajajoči ribiči so hitro pogasil goreči strop in preprečili hujši požar.

Države pijančevanja. — Nedavno je izšla zanimiva statistika, ki dokazuje, da stoji Bavarska v potrošnji piva na prvem mestu na celotnem svetu. Povprečno vzeto, popije vsaki Bavarec na leto 255 litrov piva. V Holandiji odpade letno po 207 litrov na poedino glavo. Sorazmerno mnogo piva se popije tudi v Angliji.

Kar pa se tiče močnih pijač: likerjev, konjaka in žganja, stoji Nemčija na prvem mestu, kajti tu se popije letno pol milijarde litrov teh pijač. Za Nemčijo sledi Francija z letno potrošnjo 300 milijonov litrov. Pred uvedbo zabrane alkohola se je popilo v Združenih državah 285 milijonov litrov spirituoza. V Angliji se porabi letno le 75 milijonov litrov vina, v Nemčiji pa v isti dobi 250 milijonov litrov vina. Največja je potrošnja vina v Franciji, kjer se popije letno štiri milijarde litrov vina. To znači, da pride na vsakega prebivalca letno okoli 100 litrov vina.

Za našo vasio Jugoslavijo ni nobenih statističnih podatkov. Nedvomno pa je, da zavzemamo "dostojno" mesto med državami pijančevanja in da ne znošajmo mnogo za navedenimi vinoljubnimi državami.

Ali želiš mati pravilne piat in čist angliško? — Narodi si "Slovensko-angliško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Kajtova matična S. N. P. J.

VESTI IZ PRIMORJA.

GROZNA TRAGEDIJA V AVČAH.

Ena oseba mrtva, troje težko ranjenih.

V soboto 30. avgusta zvečer je pretresla vasico Avče na Kanalskem vasi o strašnem slučaju, katerega je povzročil nastop gostilniškega najemnika Luszičkega, ki je zadnjega pol leta vodil gostilno gospe Gabrijelečeve.

Luszički, ki je živel v kraju s svojo ženo Katarino, je rodom Poljak, ter je prišel v Italijo iz naše države. Najprej je imel v namenu gostilno v Postojni, potem je bil solastnik nekega hotelskega podjetja v Vipavi in končno je prišel v Avče. Gospa Gabrijelečeva je imela v lastni hiši trgovino in gostilno. Ker pa sama ni mogla priti v okoliš, ki sta ga zahtevali obe podjetji, se je odločila, da odda gostilno v najem. Luszički se je ponudil in pogodil s njo in je podjetje kmalu prevzel.

Sprva mu je šlo dobro. Kmalu pa so začeli zahajati v njegov lokal najrazličnejši ljudje, valed katerih so nastale razne opazke in namigovanja. Izemili so se prepri, preprirom so sledila ovadbe in končno so orožniki iz Rožnje sporočili politični oblasti, da bi trebalo lokal zapreti. To se je na njihov predlog kmalu izvršilo.

Konecija gostilne pa se je še vedno glasila na ime go. Gabrijelečeve, ki je imela hčerko Gabrijele, poročeno z učiteljem v Avčah, G. Gorjupom. Lastnica lokal je zato podvela primerne korake, da bi se ji dovolila sopetna otvoritev gostilne. Po dolgem molenovanju sem in tja je oblast prošnji ugodila. Stavila pa je pogoj, da mora Luszički laginiti in da mora podjetje preiti v druge roke. Tu so se pojavila prva nesprotja med najemnikom in lastnico. Gospa Gabrijelečeva je hotela vso stvar rešiti mirnim potom ter je nagovarjala Luszičkega, naj ji vrne lokal proti odškodnini 2000 lir. Luszički pa je bil s to ponudbo nezadovoljen. Vato se mu je zdela premajhna. Hotel je izsiliti vsaj 12 do 15.000 lir odškodnine.

31. avgusta je potekel kontrakt med Gabrijelečevno in najemnikom. Zato se je par dni pred potekom pogodbe hči lastnice, ga Gabrijele Gornjupova, podala v Gorico, da se za vsak slučaj pogovori o zadevi s svojim advokatom. To se je zgodilo v redu. Gospa se je vrnila iz Gorice v Avče v soboto ob osmih. Šla je takoj k svoji materi, gospe Gabrijelečevi, in ko se je pogovorila s svojimi domačimi o vsem, kar ji je nasvetoval odvetnik, se je oglasila pri Luszičkem, njena mati, lastnica podjetja. Moč pa ni hotel razumeti dejanskega stanja. Izvijal se je na vse načine in je dejal, da mu odškodnina v znesku 2000 lir ne zadostuje in da zahteva najmanj 15.000 lir. Drugače je izjavil, ne zapusti stanovanja in ne izroči gostilne nikomur.

Kmalu nato je potrkala na vrata gospa Gorjupova v družbi svoje sestre prof. Klavdije. Ta dogodek je Luszičkija strašno razburil. Pognal mu je kri v glavo in moč je hotel dami zapoditi iz sobe trdeč, da nimata nobenega opravka pri njem. Tekal je nerovno gor in dol, vil roke in ječljaj nerazumljive besede. Konečno pa je segel v žep ter bliskovito privlekel na dan revolver, katerega je naperil proti gospe Gabrijelečevi. Stara gospa je odprla usta, da bi zakrčila, a v tem trenutku je že prodrla kroglija njena leca nad usti. Če bi bila šla le 1 cm višje, bi prestrelila možgane in gospa bi bila obležala mrtva. Tako pa je bila samo težko ranjena. Zgrudila se je vasa krvava na tla. Gospa Gorjupova, katero je dogodek prestrašil, je zavpila: "Kaj vam je vendar storila moja mati!" Luszički ni odgovoril s besedami, temveč z novim, strašnim strelom. Krogla je šla skozi usta gospe Gorjupove, ki se je s groznim krikom suseda na posteljo ter obležala mrtva. Luszički je medtem besnel naprej in je hotel ustreliti še prof. Klavdijo Gabrijelečevno, ki se je pa rešila z begom. Mesto nje je zadela krogla ženo Luszičkovo Katarino. Nato je morilec pomeril samokres še proti sebi in izprožil v glavo. Krogla mu je prebila leca na eni strani ter obšla nad drugim oči, vso vled česar go gotovo izgubil vid. Vse to se je izvršilo v taki naglici in smedi, da ljudje v prvem hipu niso mogli priti na jasno, kako se je zgodila cela stvar. Šele potem, ko se je profesorica Klavdija vrnila s učiteljem Gorjupom, je bilo mogoče dozna-

Slovenska Narodna
 Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota
 Inštop. 17. junija 1907.
 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-39 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODESK:
Predsednik Vincent Calahar, podpredsednik Andrew Vidrick, R. F. D. 7, Box 103, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Norak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jole Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

PORODNI ODESK:
John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenikar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, 2409 S. Mainline Ave., Chicago, Ill., John Terrell, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gerick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODESK:
Blas Norak, predsednik, 2657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHOODNO OKROŽJE: Blas Norak, Box 286, Moon, Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: John Gerick, 14821 Popper Ave., Cleveland, O., John Selzer, Box 154, Gross, Kans., in Jugoslaviji, Man Mare, Box 166, Baki, Minn., in severozahodu, Mike Zugel, 5483 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:
Frank Zalta, predsednik, 2639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Semak, 2617 Presser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdržitveni odbor:
Predsednik: Frank Alot, 2184 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Josko Oves, 2639 W. 26th St., Chicago, Ill., Jos. Shuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI IZDAVNIK: Dr. F. J. Kora, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZORI: Korrespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika se naslovijo: Predsednik S. N. P. J., 2657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 2657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vrhlo se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVE I Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse kritične glade poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zalta, predsednik nadzornega odbora, čigar naslov je agoraj.

Vsi prišli na gl. porotni odesk se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, navedenila, oglosi, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ti podrobnosti te strahovite tragedije.

Poleg morileca so našli samokres, s katerim bi bil mogoče gotovo še dalje streljal, če se mu ne bi bil ustavil petelin in revolverju. Okrajni zdravnik dr. Canonieri, ki je s avtomobilom prihitel na mesto neureš, je mogel ugotoviti samo smrt nedolžne go. Gorjupove, ki je izdihnila radi izkrvavitve. Morilecva žena Katarina se je zvjvala na tleh v groznih bolečinah. Krogla ji je šla skozi desno pral. Iz Gorice se je pripeljal Zeleni križ, ki je Luszičkega in njegovo ženo obvezal ter ju spravil v bolnišnico, kjer sta težko ranjena v zdravniški oskrbi in pod policijskim nadzorstvom. Kmalu nato se je pripeljala na lice mesta sodna komisija, ki je sestavila o dogodku natančen zapisnik. Grozen slučaj je napravil na celo kanalsko dolino najgloblji vta. Ljudje ne morejo zapostaviti, kako je moglo priti do strašne tragedije. Pogreb neurešne žrte go. Gorjupove se je vršil v pondeljek in je bil velikanski. Udeležilo se ga je našeto ljudi iz cele kanalske doline.

O morilecu pripovedujejo, da je bil v začetku svojega prihoda v Avče dostojen človek in da mu ni mogel nihče nasprotovati, dokler ga niso nekega večera napadli kanalski fašisti pod vodstvom svojega načelnika Tazzolija, da širi prevratne ideje in da je v službi protitalijanske propagande. Ta napad je postal za Luszičkovo usoden. Oblasti so mu zapretilo z izgonom ter mu zaprle najeto gostilno.

NAENANILO IN ZAHVALA.

Z žalostnim srem namanjam vsem prijateljem in znancem širom Amerike, da je moj soprog, oziroma oče in brat,

ANTON VIDIC

dne 8. septembra 1924 nenadoma preminul. Doma je bil iz Vilanje gore. Tu zapuška soprogo in dva nedoročena otroka in brata, v staršem kraju pa stariše, tri sestre in enega brata. Pogreb se je vršil 11. sept. ob 4 uri pop. iz Slovenskega doma na pokopališče Hochatt. Najprišernje hvalo izrekam Joe in Hanna Jaklich za trud in podarjeni venec. Hvala tudi bratu za venec. Najlepše se zahvaljujem za darovane venec družini Ritenija in moških. Hvala članom društva št. 386, S. N. P. J. za venec in njih potrjevalstvo, enako hvala društvu št. 230 J. S. Z. in S. Domu in društvu Loan št. 172 za venec. Hvala lokalni št. 73, U. M. W. of Amerika za podarjeno vsoto \$12 mesto venec. Najlepša hvala Mrs. Dolene za trud. Hvala vsem, ki stega obiskali ob mrtvaškem odru in spremili k večnemu počitku. Tebi, nepoznani, pa bodi lahka ameriška gruda. Zaljubljeni ostali: Louise Vidic, soproga; Vidka, Dorothy, hčere; Joseph Vidic, brat.

stilo. Da doseže sopetno otvoritev lokalov ter ustavi preganjanje od strani svojih nasprotnikov, pa se je Luszički uklonil. Vpisal se je v fašistovsko stranko. Poslej je igral zelo dvolično vlogo. Med domačini je veljal za fašistovskega vohuna in izsivača. Ljudje so se ga radi tega ogibali. Strašnega dogodka je torej pravzaprav kriva fašistovska propaganda, ki je zasedala v Julijski Krajini že toliko nemorale.

Slovenska društva v Julijski Krajini zopet dovoljena. — Italijanski notranji ministri Federzoni je poslal poslanec Besednjaku pismo, v katerem mu na njegovo svoječano vprašanje, kaj je s izobraževalnimi društvi na Primorskem, sporoča, da vpostavlja slovenska kulturna in druga društva, katera so bila svojačas suspendirana. Vsakemu društvu je sedaj dovoljeno obnoviti delovanje ne da bi to bilo treba javiti prefektom. Prebivalstvo v Julijski Krajini je to rešitev pozdravilo z veseljem.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Aug. 30-1924)

pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen, valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

ZADRUGA.

Spisal Josip Stare.

(Dalje.)

"Kako se ti je tam godilo?" vpraša ga sočutno in radovedno Glavina.

"Slabo, prav slabo; jeden vas se bode moral žrtvovati zame."

"Kaj? Žrtvovati?" vzklikne Veselko in ga debelo pogleda čez naočnike, ki so mu zlezli na kraj nosa. "Žrtvovati se? Življenje dati za prijatelja, preveč terja od udanosti naše."

"Ne tako," tolaži Zagoraki, "jaz le mislim, da bi jeden vas moral prevzeti Maro!"

"Oho!" vzkliknejo tovariši in se jamejo veselo smijati.

"Čuješ, Milivoj, to ti je toliko, kolikor dati življenje," odgovori mu Glavina, "le obdrži jo zase!"

"Vi me nečete razumeti. Le na vides bi jo nekdo moral prevzeti za toliko časa, da bi se strina preverila, da Mara ni moja."

"Tudi to je težka stvar," razla-ga Veselko, "Filipovič je ne more prevzeti zaradi Tinčice, Radniču je pošta vzela vso vero, Glavin in meni pa itak nihče ne zupa v takšnih stvarih."

"In vendar se bode le jedan vaju moral žrtvovati," meni Radinič.

"Živko, poskusi ti," namigne Filipovič Glavini.

"Če bi le vedel, kako bi moral

to zašeti," smeje se Glavina. "Milivoj, reci, kako misliš ti?"

"Moral bi Maro spremeniti čez trg ter se ji na vso moč dobri-kati, da bi te strina videla in če mogoče tudi čula kakšno pomembno, odločujočo besedo."

"A če se zmotim in se jamem prav pred strinjo prodajalnice na ves glas smijati, kaj potem?" vpraša Glavina in se zopet smeje.

"Ti nisi za to," trdi Radinič.

"Ti ne znaš nikdar zatajiti burkaste svoje krvi; ako bi kdo mogel Milivoja spraviti iz zadrege, mogel bi ga Veselko, drugi nihče. Ni res, da mu ljudje ne bodo ver-jeli; naj le nekoliko časa dobro igra zaljubljenca, videli bode-te, ali mu verjame ali ne."

"Kaj?" zavrne mu Veselko z zategnjenim glasom in ga debelo pogleda. "Kaj, z ognjem naj se igram? A če se pri tem sam naj-bolj opečem! Kdo mi bode zace-lil rane? Kdo me oteleva v nevarnosti, v katero sem po nepotrebnem šel? Vas gotovo nihče!"

"Niš se ne boji!" tolaži ga zme-raj veseli Glavina, "takšen pič, kakršni si ti, bode tudi z osmo-jenimi krili zletel nazaj v slobodni gaj!"

"Dobro si rekel, Živko," pritrdi mu Radinič, "Veselko se mora žrtvovati za predsednika naše-ga."

"Tako je! Živio, Veselko!" pritrdijo zadrugarji in primejo ko-zarce, da bi trknili v zdravje iz-voljencu. Toda Veselko se ne ga-ne. Poredno povesti oči, kakor bi

kaj imenitnega premišljal, potem obrne naočnike, natakne jih na vrh nosa ter upira debele oči zdaj v jednega, zdaj v drugega tova-rišev svojih. Končno se odkašlja in pravi:

"Obsodili ste me. Bodisi! Izku-šati hočem, da rešim ljubljene-ga našega predsednika, a potem sa-mega sebe. Vsaka tega ne bi bilo treba, ko bi Milivoj le količkaj slušal dobrohotne moje svete. Ali kar je, to je. Zdjaj se ne bode-mo pričakali o tem, saj smo možje. Le jedno vam rečem, da zdaj nihče več ne zini o tem. Jaz se žrtvujem, kaj bode-mo storil, kar bode-mo vedel, da je najbolje, toda pončeva-ti me ni treba nikomu. Da ste me razumeli!"

Oblastno je poudaril zadnje be-sede, kakor da si je v svesti teške naloge svoje. Prav modro se je držal in zatajil vsak smehljaj, ki mu se je vedno ponujal, saj o vsi stvari je drugače mislil, drugače govoril. Zdelo se mu je, da bode to le nova burka, prav za pred-pust, za kratak čas vedno veseli in razposajeni "Zadrugi". Našel je še isti dan priliko, da je šel pro-ti večeru v turško krčmo, nape-ljal besedo zdaj na to, zdaj na o-neno, in ko mu je Mara slučajno o-menila, da pojde v nedeljo k fran-čiškankam k deveti maši, vedel si je takoj izprostiti dovoljenja, da jo spremi.

V nedeljo je bilo neobičajno lepo vreme. Ponoči je sima zopet ne-koliko pritisnila in zamrznilo so luže ter znova se strdil sneg, ki

je prejšnji dan jel silno kopneti. Solnce je hitro razpoldlo tanko zimsko meglo in četudi je bilo še brez moči, vendar je človeku člo-bro delo in marsikoga vabilo iz hi-še. Prnjavorske ulice so zopet o-živele, a po trgu so se gospodje kakor poleti izprehajali semter-tja, predno so se pogubili po svo-jih pisarnih. Tudi strina si je dala svoj naslanjač postaviti pred prodajalnico, zavila se dobro v topla ogrinjala in zopet sedela na priljubljenem mestu. V tem je pri-frančiškankah skupaj zasvonilo in ljudje so z vseh stranih živili pro-ti cerkvenim vratom. Prav med zadnjimi prideta okolo oglja lepa Mara iz turške krčme in Veselko, kakor da se jima ne bi nič mudilo. Ona je imela najlepšo praznjo obleko na sebi in se sploh skrbno napravila, on pa je dejal na glavo visok, črn klobuk in si natek-nil nove svetle rokavice. Znane, ki so ju srečevali, obatajali so ne-hote in se ozirali za njima, zakaj tako ju še nikdar nihče ni videl skupaj. Nji se je pač videlo, da je bilo nekako čudno pri sredi; ni da bi se bila sramovala, temveč bila je ponosna, zlasti če je kaka gospodična svedavo upirala oči vanjo; in vendar je bilo nekaj neznanega, kar ji je zaviralo no-ga, da ni tako lahko stopala, ka-kor kadar je sama šla v cerkev. Vse drugače se je vedel Veselko. Slobodno je stopal kraj nje, no-sil ji molitvenik in v jedno mer govoril vanjo, da se je zdaj na-mehnila, zdaj sramežljivo pove-sila oči. Nikdar ni bil slep za to, kar se je godilo okolo njega, in če je kje zapazil kakega znanca, hitro se je obrnil proti njemu in glasno ga je pozdravil, kakor bi mu hotel reči: "No, ali ne igram dobro svoje vloge?"

Gospodje na trgu so obstali in radovedno gledali za njima. "O-ho, ali se je ta ujel?" čudi se sta-ri sodnik, "ljudje so govorili o Zagorakem." — Tudi strina ju je videla in zdelo se ji je celo, da je dobro čula nekoliko besed, ki so jama pričale, da je Veselko tisti skrivnostni "nekdo drugi", ki ga je Zagoraki omenil, ko sta se zad-nji pričala. Bilo ji je, kakor bi se ji bil težek kamen odvalil od srca. Grozno je trpela, odkar je prejšnji dan vzprejela iz prestol-nice pismo od predstojnice, in vso noč ni zatisnila očesa, kar ni ču-do

(Dalje prihodnjik.)

Amb. Bierce—J. Joseph Renaud:
Kajče oči.

"... Številne in verodo-stojne priče potrjujejo, da imajo kajče oči magne-tično moč, kateri se je ne-mogoče ustavljati..."

Ko je Harker Brayton prečital ta stavek, se je nasmešnil. Našel ga je slučajno v stari naravoslovni knjigi, ki jo je čital zvečer v svoji sobi.

Kako so mogli ljudje verjeti takim neumnostim? je pomislil in ne-hote spustil knjigo iz rok.

Tedad pa je v temnem kotu so-be nekaj vzbudilo njegovo zani-manje.

V senici pod posteljo je zapazil dve žareči točki, drugo tik dru-ga... O, brigal se je silno malo zanj! In pobral je knjigo in mirno čital dalje.

Toda nekaj trenutkov pozneje je vled nekakega nagona povesil knjigo in poiskal z očmi, kar je bil videl... Obe svetli točki sta še vedno bili tu: bili sta še bolj izraziti kot prej in svetili sta se zelenkasto.

Sicer pa sta bili preveč v temi, da bi mogel Brayton Harker, ki ju je gledal le s površnim zani-manjem, spoznati njih naravo. Spet je čital dalje. Nenadoma pa mu je prečitani stavek vdihnil mi-sel, pri kateri se je stresel... Knjiga mu je padla iz rok na tla...

Sedaj je Brayton, ki se je na-pol dvignil, pazljivo strmel v te-mo pod posteljo, kjer sta se obe točki navidezno bolj močno svetili. Kmalu pa je zapazil pri eni posteljni nogi zvite maroge kače, katere oči sta se svetili.

Strahovita ploskaglava, ki se je dvigala malo nad koncentrič-ne maroge, je fiksno zrla proti njemu... Oči nista bili več dve navadni svetli točki: gledali sta namenoma vanj.

Harker Brayton je bil gost znamenitoga znanstvenika, dok-torja Druringa se je predvse zani-mal za želbil ob enem laboratorij, muzej in "kajči vrt". Znanstve-ni okus doktorja Druringa se je predvsem zanimal za želve in ka-če!

Njegova žena in hčerke so se silno bala tega "kajčega vrta" in

niso nikoli stopile vanj. Videle so te strašne goste samo, kadar jih je profesor nagačene postavil za okrašek v predsoho, vežo ali v ka-dilnico... Za okrašek? Gotovo, po doktorjevem mnenju, a ne po njihovem; kajti silno so se bale teh ostudnih plazilcev, posebno, ker so jih že nekolikokrat našle — žive! — izven "kajčega vrta" na različnih mestih v hiši, kjer je bila njih prisotnost silno nevar-na.

Mr. Brayton se ni preveč vzne-miril vled tega, kar je ravno kar zapazil. Zdrnil se je od začude-nja in stunda... Prva njegova mi-sel je bila, da bi zvonil. Služab-niki še niso ali spet. Prišli bodo in kačo ulovili in ubili.

Toda čeprav je zvončena vrvice visela poleg njega, se ni zganil. V resnici je bil bolj vznemirjal čudni dogodek kot nevarnost, ki mu je pretela.

Te vrste kač ni poznal, tudi dol-gine ni dobro razločeval... Kaka-šna je bila nevarnost? Ali ga bo morda piliča do smrti, ali pa ga stisnila in zadavila?... Vseka-ž je bil ta stvar odveč, prokleto odveč v tej mirni sobi.

Brayton se je dvignil. Umaknil se bo, nazaj stopajoč do vrat, po-časi, da ne vznemiri kače in je ne bo spustil iz oči...

In če bi ga strašni plazilec za-sledoval?... Kaj zato! Zagrabil bi za eno azijskih sabelj, ki vise na zidu...

Brayton je torej dvignil desno nogo, da začne svoj previdni u-mik. Toda dvignil jo je samo, kaj-ti občutil je globok, čudovit od-por proti temu gibu... odpor, ki bi si ga bil rad razločil...

Saj vendar nisem strahopet-neč in čeprav ni nikogar tu, se instinktivno obotavljam umakni-ti se!

Desno nogo je imel še vedno v zraku in z eno roko se je opiral na naslonjalo stola, da ne izgubi rav-noteže.

— To je pa še preumumno!... Hočem napraviti velik korak na-zaj!

Dvignil je nogo malo višje in jo krepko postavil na tla, malo pred drugo nogo... Da, pred!

Kako se je to zgodilo? Ni si znal tega razložiti.

Takoj je skušal umakniti se z levo nogo... Z istim uspehom: leva noga se je postavila pred desno...

Njegova roka je krčevito stis-kala stol, ki je bil že korak za njim... O, stiskala ga je straho-vito!... Ni ga hotela izpustiti...

Hudobna kajča glava pa se je še vedno dvigala nad zvite maro-ge... Ni se bila zganila, toda oči so bile sedaj mrljajoče električne zvezde.

Brayton, ki je bil strašno bleđ, je dihal hripavo, sunkoma. Ni mo-gel drugače, spet je storil korak naprej... Še nega... vlekel je stol za seboj... stol, ki ga je na-enkrat izpustil in ki je z ropotom padel na mislino nogo... Oči ka-če sta bili dve solnei... dve sol-nei, ki sta plamteli v vseh barvah, se neskončno večali... in se spet manjšali...

Naenkrat vse izgine... Silno se je udaril po obrazu... Kaj se je zgodilo?... Padel je bil na tla, na obraz... Iz nosa in ustnic mu teče kri.

Nekaj minut leži otrpel, z za-prtimi očmi, usta mu dihaajo v prah na tenki preprogi... Po-tem se mu pa počasi vrne zavest in spozna, da je ta padec, ki mu je usmeril oči drugam, prekinil fascinaranje... Rešen je!... Sa-mo tja ne sme več pogledati in lahko bo zbežal.

Toda pregrozna je misel na ka-čo, ki je brezdvomno čisto blizu, zvita v klopčici in pripravljena na skok... Da, pregrozna... Gro-za v tej meri pa je postala priv-lačna... ne more se je otresti... videti hoče, vedeti...

Dvignil je glavo in obrnil oči proti neusmiljenemu pogledu in spet je postal sušen, igrača, ubo-ga človeška stvar, pasivno podvr-žena grozni zveri.

Ležal je na trebuhu, meter proč od žarečih oči, dvignil se je na komolce in se je skušal poriniti nazaj... Pene so se mu prikazele na ustnicah... Sklonil se je na-saj in metal noge z ene strani na drugo... a čim bolj se je premik-al, tem bolj se je bližal kači... obupno se je upiral s komolcem, a neprestano se je pomikal z njimi naprej...

Doktor Druring in njego-va soproga sta sedela v salonu, ko je strašen krik zadonel po hi-ši. Naglo sta se dvignila. Doktor je tekel po stopnicah navgor. Na hodniku, pred Braytonovo so-ba so stali služabniki, ki so tudi začuli krik. Vstopili so v sobo.

Brayton je ležal z obra-tem, do ram skrit pod po-tergino. Potegnili so ga nazaj in ni-li na hrbet... Bil je... Rdeče pene so mu okra-vele oči... V njegovih širokih tih očeh se je kazal tak izra-ze, da so se služabniki pre-umaknili.

Brezdvomno srčen na-dejal zdravnik, ki je po-pleg telesa.

Slučajno pa mu je poge-l pod posteljo.

— Moj Bog, kaj pa dela-kaj!

Stegnil je roko, zagrabil in je vrgele se zvito na dru-gi sobi, kamor je padla s kim šumom in ostala ne-gno na tleh.

Bila je to nagačena kača-ne oči sta bila dva bakren-lja.

(Prevel P. V.)

Severova zdravila vedno zdravijo v družini.

ZA SLABO PREBA

pomanjkanje teka te splošno oslabelet, vzemite

SEVERA'S BALZOL

Splošna tonika za moške i ženske.

Pomaga naravi s tem da ločec in jetra bodo priče svojim normalnim poslo-jem in prebava bo zopet stala redna.

Cena 50 in 85 centov.

Vprašajte svojega lekarnarja

W. F. SEVERA CO.

CEDAR RAPIDS, IOWA

DA SKUHAŠ DOBRO VO. PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, in vse druge potrebščine. Po-ri se prepricajte, da je doma kuhani vedno le najboljši in najslajši.

Grocerijam, sladstijarjem in v-dajalne železnine damo primerni pri večjih naročilih. P. B. informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland

LOTE FARME

Ako imate loto v državi Ohio vam mi sezidamo na njo na lahke odpla-obroke.

Prazne lote ne prinašajo prodaj.

Ako imate lote in jih želite prodat,

PIŠITE NAM

Mi imamo nekaj lepih in nekaj farm za prodaj.

Za nadaljna pojasnila te na:

UNION LAND & CONSTRUCTION CO.,
210 Union Building
Youngstown, O.

New-yorško GROZDJE

Starim odjemalcem, kakor drugim rojakom najmanj, bom tudi letos razposlal svoj yorški grozdje. Ako ste torej nameni napraviti si kaj groznega soka in ako hočete imeti dobro pijačo, tedaj je v Va-ro, da mislite na new-yorški kar ta najbolje odgovarja mu okusu in se iz njega tudi več dobi. Med našimi rojaki so zahteva po tem grozdju od 10 do 15 let. Zato je potrebno, da svoje zahteve sporočite le pri trgovci, da se bom vedel pri-nati. Za letos se obeta prav do-kapljica. Prijavite se čim prej.

JOSEPH VOGEL,
Box 3, Sta. D. New York, N.

Potniki v stari kraj in emigrantje

starega kraja potuje proti

EMIL KISS BANKIRJA
133—2nd Ave., New York

Denarni posrednik — Dol-jaržih — Dinarij.

Hranilni oddelak. Javni notarski urad. Pišite za informacije.

Ivo Borli:

ZADNJI VAL.

(Dalje.)

Gospodično Stano sem proglasil za domačico, oprostivši se starejšim damam s tem, da je dek-le hčerka enega mojih najljubših nekdanjih pri-jateljev. Naglašal sem v pozdravni napitnici, da sva si bila še izza najinih skupnih dijaških let kakor brata, in da vidim zato v njegovi hčerki tudi svojo hčerko.

Čutil sem namreč potrebo, da čim prej po-jasnim njene česte posete pri sebi. Ni izključeno, da ne bi kdo le začel delati — opark. In sicer prav kdo izmed navzočih; kajti bolj tuji ljudje se malo brigajo za slučajno zaposlene zdravil-liškega gosta. S sugestivno močjo dobro premi-šljenega in s iskrenim glasom izrečenega govora se mi je menda tudi res posrečilo, ostro izrisati sliko tega svojega "očetovstva" ter vsaj za ne-kaj časa prepričati, da bi se začele delati neližube sence za to sliko ali okrog nje...

Ko namreč petdeset osem let, kakor smo že rekli, le še ni nad vsak dvom vzvišena starost. In je še to, da ta svoja leta menda res izredno dobro nosim, zdrav kakor zdaj sem. Dr. Hrast je resnično ostrmel, ko sem mu povedal, kdaj sem rojen; iz časopisov si me je mislil veliko starejšega. Vem, da je tak videz navadno le videz; zakaj tu ali tam je tudi pri takih "mladostnikih" poteza ali znak, ki izda večjemu očesu resnico. Toda dobro je vendar, da svoja leta čisto poudariš, ako ti je do tega, da ne bo nikjer pomote. In meni, pravim, je radi gospodične Stane še celo do tega...

V ostalem se je večer tudi dovril v popolni ubranosti in brez najmanjše nevarnosti. Tu in tam se je sicer od daleč od daleč še kazal učinek moje izborne kleti; toda prvič vedo vsi, celo taki, ki drugače sami na sebi morda ne poznajo vedno mere, da je pri meni nikakor ne smejo prekorači-ti; potem sem pa tudi o pravem času napravil konec.

Pred hišo sem pri poslavljanju ostal za hip z gospodično Stano sam. Vprašal sem jo, ali je za-dovoljna z mojim večerom. "O da," mi je odgo-vorila. "Toda najini popoldnevi so vendar še lepši!"

"Najini popoldnevi!" Kako čudno to zveni, če sta jih skupaj preživela mož mojih in dek-le dvajsetih let!

Ne, ne, naj bo to bitje z menoj, kakor hoče, naposled se poleg njega čutim vendar zelo stare-ga! Če sijejo name te velike, svetle oči, mi je ka-kor mora biti jesenskem drevesu v bregu, ko ga obliva zadnje solnce... Da, tako gleda pozna jesen tja v daljni maj — koliko je vmes viharjev, truda, bridkosti!

Da ona res ne bi čutila tako? Da ne meri-te dolge dolge poti, ki je vmes?

Ah, menda je res ne občuti razdalje. Morda prav zato ne, ker je ne zanima...

VIII.

Iz dveh barv je danes sestavljen ta svet: go-ri čudovito globoka modrina, spodaj vse samo zlato. Toda ne da sta stogo ločeni ti barvi; ena se preliva v drugo in le na najvišjem svodu nad menoj prevladuje sinjina, tja čez pobočje gonda okraj globeli, ki je še hudo porumenel, pa to blesteče zlato, ki se vsipa nanj in vse okrog iz naravnosti poletno plamenečega solnca!

In vendar mi neče biti tako lepo pri sre-u, ka-kor te zadnje dni. Celu tesnoben čut osamelosti se me polakača, ki ga je toliko časa nisem več po-znal; vsekakor ne, odkar kraljujem tu gori. A pri tem same ne vem, kaj mi manjka...

"Hm, kaj ti manjka?" bi mi odgovorilo de-vet od desetih. "Manjka ti nekoga, ki bi bil blizu tvojemu sre-u in bi ti delal veselje; nekoga, ki bi mu nekoč izročil, kar je tvojega, in ki bi ti v zad-nji uri zatilni trudne oči!"

Odkrito povem, da se mi je zdela tista besp-da o "zatiskanju trudnih oči" vedno zelo plehka. Tudi še danes mi je precej všeeno, kdo bo opra-vil ta posel za menoj.

Kdo bo ušival "srd mojega truda", tudi ni skrb, ki bi mi beila lase. Vem, da "javnost" tu-di od mene pričakuje ene onih oporok, ki jo raz-vesele še najbolj; oporoke v kako plemenito, po-sebno narodno svrhu. Toda rekel bi, da se jav-nost moti, čeprav še ne vem, kako bom napravil. Za enkrat je res napisan nekak testament; a sa-mo zato, ker ne maram, da bi se preklajalo za ma-no kako sorodstvo, ki ga več niti dobro ne po-znam; in bi me tudi stalo preveč najbrže neplod-nega truda, če bi hotel pravično razdeliti. Upam pa še vedno, da doživim dan, ko lahko naredim po svojem sre-u.

Visoko spoštujem seveda vse tiste, ki so iz čistega srca svojo zapuščino določili za narodno ali splošno človeške namene. Vem pa, da so vsi-sih prav take oporoke pisali ljudje, ki so se ve-življenje vsemu odrekli in si naposled niso pri-voščili niti najpotrebnejše hrane. Teh ni gnala misel na narod in siromake, ampak zagrizen srd: ne bo ta in ta lepi nekač apajal sebe in svojih ljubih s šampanjcem za moje žulje! Ako še ne morem vzeti s seboj, naj pobere vse vsaj nekdo, ki bo sicer radostno prebral moje zadnje voljo, a ne bo mogel niti pare spraviti v svoj lastni žep!

Jaz kajpak nisem tega kova. Jaz bi še najrajši pred smrtjo vse razdal. Seveda, če bi vedel, kdaj bo prišla smrt. In le preveč poznam svet, da ne bi vedel, koliko bi bilo zlorabe ali vsaj poku-sov zlorabe take moje "dobrote", če bi še zdaj začel. Ne glede na to, da bi odtlej sploh več ne imel mirne ure. In mir mi je nad vse! Še to, kar storim, še vidim, da je kje res potreba, napra-vim tako, da nihče o tem ne izve. Izročim na primer župniku, ki mi je dal častno besedo, da me ne izda. In res, do danes še nihče ne sluši, kdo je pomagal tu ali tam.

Za po smrti pa bi rad še pravočasno našel bitje, možko ali žensko, ki bi bilo "vredno", da ga iznenadam s takim spominom. To pa bi seveda moral biti človek, ki bi bil... ne recimo tak, ka-kršni sem jaz. To se prav in da ne bo videti, ka-kor bi samega sebe smatral za kak poseben ideal — to bi človek bil, ki bi moj denar porabil tako, kakor bi ga porabil jaz, da mi ga je kdo takrat dal, ko ga še nič nisem imel... Ah, bil bi to nekdo, ki bi najprej radostno ostrmel nad mo-jo razumno izbiro, se torej veliko bolj tega veli-kega mojega poklona, nego denarja razveselil. Potem pa bi rekel: "Čakaj ti modri, ti krasni starček — ne bo ti žal, da je tvoje ljubo oko ob-stalo na meni! Hotel si, da grem skozi življenje, kakor čez evetlični vrt, lep, čist in dober, in zgo-dila se bo ljubezniva tvoja volja! In ko bodo še zvezele najglasneje, povem svoji izbrani tova-riški, kdo si bil. In iz vseh naših sre bo puhtel t tibi naše ydanosti pobožen žgalni dar in vsi ti bomo en sam svetel, veder spomenik!"

Skoraj obklučujem, da ni moja prijateljica Stana potrebna, ker v redna bi morda bila. Samo malo preveč resna, rekel bi preveč "globoka" se mi zdi za to. Saj ne bi vedela kam z vsem tem... Mogoče bi ji bil celo bolj v nadlego tak dar...

A na drugi strani bi kajpak zopet ne maral, da pride v roke človeku, ki bi ga neumno raze-mal. Nečem, naj bi bili to vranci, ki drve čez po-ljane, da nemiselno letijo dobrine z voza — sre-brna krila naj bodo, ki neseajo mojega izvoljenca preko hrupavih življenja poti!

Ah, da nisi odšel moj mali, moj mili sinček! Vem, danes bi bil že zrel mož, imel bi družino in livel morda daleč proč od mene; toda katerikrat bi le prišel, ti in tvoja družica, ki bi morala biti lepa in blaga, a tvoji otroci bi živgoleli med mojimi trtami okrog...

Moj Bog, koliko sem prestal od tistega hipa, ko si ležale ubogo, blede ravše na beli postelji in si mi reklo: "Papaček, če umrem, ali prideš kmalu za menoj? Da si ti pri meni, bi me v gro-bu nič ne bila strah!" — pa dotle, ko smo te položili v tvojo mrazlo posteljico in bi bil naj-razji, da zagrebejo še mene s teboj!

In potem, potem, dokler se je črni obup pre-lival najprej v tisto gluho bol, potem v to gren-koledko hrepenenje!

(Dalje prihodnjik.)